

NAPLÓ

KLASSZIKUS SZERZŐK — KLASSZIKUS MŰVEK*

Nincs hálásabb és nincs nehezebb dolog, mint a sokszor hallott klasszikus alkotásokat lemezre játszani. Hiszen ha megnövekedett is napjainkban a modern zene iránt való érdeklődés, az igazi „sikerszámok” változatlanul a klasszikusok, a zeneművészet legnagyobbjainak alkotásai.

A karmestereket is aszerint méri a közvélemény, mit tudnak hozzátenni egy-egy Mozart- vagy Beethoven-mű ismert képéhez. Bruno Walter talán akkor emelkedett pályáján a legmagasabbra, amikor utolsó felvételeit egy lovarda hatalmas termében készítette, ahol sikerült a klasszikus szerzők éterien tiszta hangzásképét a legtökéletesebben megvalósítani. Furtwängler lobogó Beethovenjéhez hasonló nincs ma sem. S ha bizonyos elképzelés kél is bennünk Toscanini egyik-másik felvételét hallgatva, azért ma is meghajlunk szuggesztivitása, pontos zenei kidolgozása és félelmetes következetessége előtt. Ezek az igazán nagyok — és természetesen köztük számíthatunk még néhányat — tudtak valamit, amit szavakkal nagyon nehéz kifejezni, s amit talán megtanulni sem lehet soha. A mesterség fogásait mindenki elsajátíthatja, de a tradíció szelleméhez közeljutniok csak a kiválasztottaknak sikerült.

A kiválasztottságnak ilyesfajta bélyegét érzem mindenkor Erdélyi Miklóson, aki nemegyszer győzte meg hallgatóit, hogy zseniális értője Haydn és Mozart világának. (A Rádió joggal őrzi klasszikusnak számító felvételei között az általa vezényelt Szöktetést.) Remek ötlet volt vele lemezre venni két Haydn-szimfóniát, az oly népszerű „Üstdobpergetés” alcímet viselőt, és a No. 93, 1791-ben kelt D-dúr hangneműt. Az úgynevezett Londoni szimfóniának e két darabja már a műfaj nagy betetőzése. Beethoven felé mutat előre, s kivált az „Üstdobpergetés” a népszerű, talán épp az üstdob hatásos indítása miatt. És

éppen ennek tolmácsolásakor kell arra gondolnia a hallgatónak, hogy Erdélyi Miklós tudja a „titkot”. Ismeri azt a bölcseséget, azt a megnyugvást, az önismertnek azt a végérvényes gesztusát, melyről „Mozart hallgatása közben”, de a klasszicizmus hatására általában érvényesen írt Szabó Lőrinc. És idegeiben hordja az apollói művészeszményt, a lebírhatatlan, kristálytisztá szépség ígézetét, mellyel e lemezt a magyar hanglemeggyártás emlékezetes teljesítményei közé emelte.

Kórodi András két Mozart szimfóniát vett lemezre. A „Linzi” és a „Prágai” szimfóniák talán nem emelkednek az utolsó nagy szimfóniák magaslatára, de ezekben ugyanúgy jelen van az a sugárzás, mely Mozartnak szinte minden művét egyénné és maradandóvá teszi. Talán ez az egyetlen, ami hiányzik különben korrekt és szép előadásából.

Ránki Dezső — a Sándor Frigyes vezette Liszt Ferenc Kamarazenekar kíséretével — két Mozart-zongoraversenyt vett lemezre. A fiatalkori Esz-dúr versenymű a zenei klasszicizmus első híradása, a K. 449-es Esz-dúr az úgynevezett bécsi zongoraversenyek nyitánya, teljes, befejezett remekmű. Mindkét alkotás emlékezetes előadásban szólal meg. Lobogó szenvedély, a felületek ragyogása, a kontrasztok finom érzékeltetése teszik izgalmassá Ránki Dezső Mozart-értelmezését, s csak remélhetjük, hogy e felvétel nyitánya egy sorozatnak, melyen előadásában az összes Mozart-zongoraversenyeket hallhatjuk.

Lemeznyi Rossini-nyitány — biztos siker! Aligha lehet megkülönböztetni őket egymástól, mindegyik egyforma, mintha csupa ikertestvér énekét hallanánk. De mindegyikben együtt és külön-külön is hatalmába ejt a képzelet könnyedsége, a fogalmazás eleganciája és a zenei szövet színes változatossága. Ki feledné el Bernstein nagyszerű Rossini-felvételét? Gardelli tolmácsolásait? Fischer Adámé még nem versenghet az övékkel. De a Rossini-muzsika pezsgését, mozgalmasságát, olasz temperamentumát már hibátlanul érzékelteti. S ez nem kevés.

(R. L.)

* Haydn: Szimfóniák (Hungaroton SLPX 11923) — Mozart: Szimfóniák (Hungaroton SLPX 11924) — Mozart: Zongoraversenyek (Hungaroton SLPX 11942) — Rossini: Nyitányok (Hungaroton SLPX 11932)